

KURJER WILEŃSKI

„VILNIUS KURJERIS“

Mowa Mołotowa

Mowa kom. Mołotowa zasługuje w zupełności na miano sensacyjnej. Zawsze trzy usłępy tej mowy są wielce rozbieżne i zawierają w swej treści zapowiedź wielu zmian w polityce międzynarodowej.

Polityka Z. S. R. R. w stosunku do Finlandii, Turcji i Japonii do czekała się w mowie kom. Mołotowa zgola sensacyjnego naświetlenia. W stosunku do Finlandii posłyszeliśmy poraz pierwszy o żądaniach terytorialnych z ust czynnika jaknajbardziej międzynarodowego.

Spośród 170-ciu milionowej Rosji z 8 milionową Finlandją nie zastępowaliby może sam przez się na specjalną uwagę, gdyby nie fakt, że za Finlandją stoi grupa państw skandynawskich, a za Skandynawią Anglia i Stany Zjednoczone.

Temu należy zawdzięczać, że w przemówieniu kom. Mołotowa znalazła się i nuta antyamerykańska. Przylaczamy ten ustęp wielce charakterystyczny i kto wie czy nie inicjujący nową erę we wzajemnych stosunkach rosyjsko-amerykańskich.

Muszę zakomunikować, powiedział kom. Mołotow, na zakończenie ustępu poświęconego sprawie fińskiej, że nawet Prezydent Stanów Zjednoczonych uznał za stosowne wtrącić się do tych spraw, co trudno jest uważać za zgodne z polityką neutralności amerykańskiej.

Kto jest w niezgodzie z Ameryką ten jest w lepszej zgodzie z Japonią. Kom. Mołotow zaznaczył, że stosunki rosyjsko-japońskie uległy pewnemu polepszeniu. W tym samym jednak nu-

merze „Siegodnia“ przeczytaliśmy o tem, że Japonia tworzy prcjapoński centralny rząd chiński, celem przeciwwstawienia Czankaj-Szekwi.

Jeżeli ten plan uca się Japonii i chińczycy sami zajmą się trzebieeniem własnych braci z pod znaku Kucmintangu, armje japońskie, działające w Chinach, po gruntownym odpoczytaniu, będą stanowiły dalej groźną broń w ręku Japonii, której w międzyczasie przybyło 200 milionów nowych przodanych, niezmiernie terytorium i fantastyczne bogactwa.

Kłótnie w rodzinie ras białych, a zwłaszcza narodów słowiańskich, Japonia umiała zawsze wykorzystać. Narazie jednak odprezenie w stosunkach rosyjsko-japońskich niewątpliwie wzmacnia pozycję Z. S. R. R. w Europie.

Wreszcie trzeci sensacyjny ustęp mowy kom. Mołotowa poświęcony jest Turcji.

„Pertraktacje sowiecko-tureckie oświadczył kom. Mołotow, nie doprowadziły do zawiarcia paktu, ale pomogły wyjaśnić, a każdym w razie naświetlić pewne problemy. W polityce tureckiej, wiele rzeczy się wyjaśniło w rezultacie rozmów moskiewskich i tureckich umów międzynarodowych. Jak wiadomo rząd turecki wołał zwiazać swoje losy z grupą państw uczestniczących w wojnie. Rząd turecki zawarł pakt wzajemnej pomocy z Anglią i Francją, prowadzącymi wojnę z Niemcami od 2 miesięcy. Tym samym Turcja ostatecznie porzuciła ostożną, politykę neutralności i weszła w orbitę wojny europejskiej.“

I tutaj możemy powiedzieć to samo co o Finlandii. Sam przez się fakt nieudania się pertraktacji pomiędzy 170 milionową Rosją, a 16 milionową Turcją nie miałby wielkiego znaczenia. Ale już samo widmo kooperacji doskonale piechoty tureckiej z awiacją i artylerią włoską mogłoby zawazyć na tym czy innym froncie wojny.

Południe ma dla Rosji nie-skończenie większe znaczenie, niż Północ i Zachód. Tam bowiem znajduje się nerw wojny współczesnej — zagłębie naftowe Baku. Admonicja pod adresem Turcji była tedy zupełnie zrozumiała.

Naświetlenie stosunku ZSRR do obu stron walczących t. j. Rzeszy i Demokracji nie wniósł nic nowego do tego cośmy już wiedzieli na podstawie lektury prasy sowieckiej. Rosja Sowiecka pragnie zachować neutralność, ale raczej zyczyłiwa w stosunku do Niemiec z prawem zaopatrywania ich w żywność i surowce. Ale tego można się było spodziewać.

Pozostaje jeszcze kilka słów o ocenie mowy przez prasę zagraniczną. Dzienniki całego świata zgodnie podkreślają, że jest to niezwykle ważny wypadek w polityce światowej. Poza tem jednak ocena różni się diametralnie. O ile prasa niemiecka podkreśla swoje zadowolenie, prasa angielska podnosi — rozczarowanie Niemiec. Prasa amerykańska jak zwykle, wyraża swój pogląd jedynym lipidarnym powiedzeniem. Komisarz Mołotow pragnie rzec bezczynie, która została kierler Hitlera.

Kazimierz Leczycki.

„Wędrowki ludów“ ciąg dalszy

Niemcy zm. na terenie t.zw. Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi zostaną wysiedleni co terenów okupowanych przez Rzeszę

BERLIN; (o. s.) 4.XI. Wczoraj niemieckie Biuro Informacyjne „D.N.B.“ ogłosiło oficjalny komunikat rządu Rzeszy o nowym porozumieniu, zawartym w dniu 3 listopada b.r. między rządem Związku Sowieckiego i Rzeszy Niemieckiej.

Porozumienie to utrzymane jest w duchu poprzednich porozumień, zawartych między Niemcami a rządem innych państw, dotycząc przesiedlenia Niemców zam. w innych państwach do terenów Polski, okupowanych przez armie niemiecką.

Zgodnie z tym porozumieniem wszystkie rodziny niemieckie zam. na terenie t.zw. obecnie Zachodniej Ukrainy i Zachodniej

Białorusi mają być przesiedlone w krótkim czasie zgodnie z ich własną wola na tereny Polski, chi powołne przez wojska niemieckie.

Wzajemnie za to na teren Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi mogą być wysiedlane wszystkie rodziny ukraińskie, białoruskie i rosyjskie.

W ten sposób zapoczątkowana przez rząd Trzeciej Rzeszy we włoskim Tyrolu „wędrowka ludów“ kontynuowana jest przez rząd Hitlera w coraz większym rozmiarach.

Wiadomość o nowym porozumieniu zawartym między ZSRR i rządem niemieckim wywołała w sferach politycznych ogromne wrażenie.

Jak wiadomo, na terenie dawnej Małopolski i wschodniej oraz na Wołyniu znajdowały się większe skupienia ludności niemieckiej.

PARYŻ (o. s.) W Paryżu wiadomość o nowym porozumieniu sowiecko-niemieckim jest szeroko komentowana. Zdaniem paryskich kół politycznych ewakuacja ludności niemieckiej obejmie nie tylko terytory dawnej Polski, zajęte przez armie czerwoną, lecz rozszerzona zostanie również na skupiska ludności niemieckiej w „Ukrainie Wschodniej“, Krymie i nad Wołgą, gdzie znajdują się, jak wiadomo nawet autonomiczna Republika Niemiecka wchodząca w skład Związku.

DO CZYTELNIKÓW

Z powodu braku w Wilnie białego papieru zmuszeni jesteśmy chwilkowo drukować pismo na papierze kolorowym. Konieczność oszczędzania papieru zmusza nas również do niewydawania narazie pisma w dniach poświęconych. *Turco war, w poniedziałek, „Kurjer Wileński“ nie ukaze się. Te same względy zmuszają nas do ograniczenia objętości pisma a nawet wysokości nakładu, wskutek czego chwilkowo nie możemy zaspokoić potrzeby wszystkich odbiorców.*

Prosimy Czytelników o wyrozumiałość. Ze swej strony zaś dolożymy wszystkich starań aby te braki jak najszybciej zostały usunięte.

Anglicy mają dostęp do 87 procent nafty

NOWY YORK (o. s.) Dziennik „New York Herald“ komentując uchwały Senatu i Kongresu amerykańskiego o zniesieniu embargo na wywóz towarów wojennych do państw walujących, stwierdza, że z wejściem w życie tej uchwały, dla Anglii i Francji otwiera się wolny dostęp do 87 procent produkcji światowej nafty.

W roku ub. w światowej produkcji naftowej udział Rosji i Rumunii wynosił 15 procent. Niemcy, co prawda, mają dostęp do czepiania nafty z tych źródeł, lecz dzielniki wysłała powapiewanie, czy rozporządzenia Niemcy wystarczająco zapasami złota, lub produktów przemysłowych, którymi mogłoby płacić za naftę.

Zatopienie angielskiego okrętu wojennego

BERLIN (Obsl. sp.) Jak podaje niemieckie Biuro Informacyjne, wczoraj został zatopiony angielski okręt „Merwin“, o wyporności 5 tysięcy ton.

Okręt holenderski „Merwin“ eksplodował na morzu i w przeciągu 7 minut poszedł na dno. Przyczyny eksplozji nie zostały jeszcze ustalone, ale przypuszczają, że okręt został zatopiony przez torpedę.

Na froncie zachodnim.

PARYŻ (o. s.) „Petit Parisien“ zamieszcza obszernie omówienie obecnej sytuacji na froncie zachodnim. Ostatnie dwie doby nie przyniosły zmian. Ostra potyczka miała miejsce w miejscowości Saar Louis, gdzie batalion niemiecki przy silnym poparciu artyerii przypuszcili atak na stanowiska francuskie. Walka była bardzo zacięta i Niemcy zmuszeni byli do wycofania się. Wczorajsza noc minęła spokojnie. Najcięższa niemiecka artyleria przyjawiała ożywioną działalność na północnym odcinku frontu Zachodniego. W Luksemburgu wyraźnie słyszano kano-nadę ciężkich dział.

Wczoraj zacięty bój toczył się w pobliżu Forbach. Wojska francuskie zmusiły Niemców do wycofania się.

W powietrzu nad samą granicą lotnicy państw sprzymierzonych stoczyli walkę z bombowcami niemieckimi. Jeden trójmotorowy samolot bombardujący niemiecki zmuszony został do lądowania. Lotników wzięto do niewoli. Z powodu złych warunków atmosferycznych dzia-

łaność lotnictwa była nie zbyt intensywna. Pisma francuskie podają, że kanclerz Hitler przez cały czas przebywa w miejscowości Godesberg, gdzie mieści się kwatiera główna niemieckiej armii zachodniej.

„Paris Soir“ podaje, że Francja w „obawie, by nie straciła neutralności Belgii, na wszelki wypadek przedłużyła fortyfikacje linii Maginota wzdłuż granicy belgijskiej. Rząd belgijski przedsięwziął dalsze kroki wojenne celem zabezpieczenia granicy.

W związku z wiadomościami o koncentracji wojsk niemieckich wzdłuż Holarii, armia holenderska również przedsięwzięła szereg nowych zarządzeń ochronnych. Przed trzema dniami ogłoszono stan wyjątkowy w kilku pogranicznych prowincjach. Niektóre tereny zostały zatopione.

Fakt ciągłego przebywania kanclerza Hitlera w kwatery głównej kontonowany jest nadal przez francuskie kół wojskowe jako zapowiedź obliczającej się ofensywy niemieckiej na linię Maginota.

Zatarg fińsko-sowiecki

SZTOKHOLM, (Obsl. sp.) Szwedzkie kół polityczne śledzą bacznie rozwój zatargu fińsko-sowieckiego. Wzbrąwszy artykuł „Prawdy“ moskiewskiej, zawierający ostre wystąpienie przeciwko rządowi fińskiemu, który, zdaniem Moskwy, zmierza do wojry i nie chce pokojowego załatwienia sprawy, komentowany jest bardzo obszernie. „Prawda“ utrzymuje, że Finlandja zamiast wykazania dobrej woli, przedsięwzięła szereg kroków natury wojkowej na granicy fińsko-sowieckiej. Jak donoszą dzienniki est-landzkie, armia fińska w gorączkowym tempie buduje wzdłuż granicy sowiecko-fińskiej umocnienia, kopie doły przeciwpancernie i inne przedziwne urządzenia.

Wzrost w Moskwie wznowione zostały rokowania fińsko-sowieckie. Ze strony sowieckiej w rokowaniach tych wzięli udział Mołotow oraz zastępca kanclerza, zagranicznych Podembin, ze strony fińskiej pełnomocny minister Passiwicki oraz eksperci.

Rokowania te po krótkiej przerwie zostały przerwane z tym, że wieczorem je wznowiono.

Według agencji „Havas“, rokowania fińsko-sowieckie były w ciągu dnia wczorajszego dwukrotnie przerwane i wznowione.

Prasa francuska donosi, iż do armii fińskiej zapisują się masowo na ochotników Niemcy, zamieszkałi w Finlandji. Zdaniem kół francuskich tłumaczy się to tym, że Niemcy fińcy obawiają się, iż po podpisaniu porozumienia między Rosją Sowiecką a Finlandją, wszyscy Niemcy zamieszkałi w Finlandji również zostaną ewakuowani, czego prawdopodobnie nie chcą.

Zdaniem francuskich i londyńskich kół politycznych dzień dzisiejszy wyjaśni sytuację na północy Europy.

Francuska agencja „Famas“ donosi w relacji swego korespondenta w Helsinkach, że między 20 i 25 października w Helsinkach odbyły się negocjacje między Finlandją i Z. S. R. R.

Ratyfikacja dodatkowego protokołu do traktatu litewsko-sowieckiego

W dn. 3 b. m. Prezydent Republiki Litewskiej ratyfikował dodatkowy protokół do traktatu litewsko-sowieckiego z 10.X. r. b. Protokół dotyczy szczegółowej granicy między Litwą a Sowietami. Został on podpisany w Moskwie 27.X. r. b. (N.)

Rozruchy w Pradze, Pilźnie i innych miasteczkach czeskich

LONDYN, (o. s.) — Agencja „Reuters“ podaje, że rozruchy, które miały ostatnio miejsce w Pradze czeskiej, nosily charakter znacznie poważniejszy, aniżeli je przedstawiają źródła berlińskie.

W samej Pradze jest 60 zabitych i kilkadziesiąt rannych. Ofiary w ludziach były również w Pilźnie i innych miasteczkach.

Egipt prosi Anglię o zwolnienie internowanych Arabów

BERLIN, (o. s.) Niemieckie Biuro Informacyjne podaje, że rząd egipski wystąpił do rządu angielskiego z prośbą o zwolnienie 20 tysięcy internowanych Arabów. Są to przeważnie Arabowie palestyńscy.

D. c. listy wywiezionych

Wczoraj zamieściliśmy wykaz wilan, wywiezionych przez władze sowieckie. Obecnie, na podstawie informacji uzyskanych od rodzin, uzupełniamy ten wykaz. Władze litewskie wszczęły energiczne starania o powrót wszystkich wywiezionych z Wilna i terenu, który Litwa objęła.

Według uzyskanych przez nas informacji, wywiezione zostały, oprócz podanych wczoraj, również następujące osoby:

Bochen Doroteusz, dziennikarz, Banasiewicz, doktor, Głazek, dyrektor kolei w Wilnie.

Okusko Eugeniusz, agronom Piłsudski Kazimierz, brat Marszałka Piłsudskiego, Piłsudski Jan, brat Marszałka Piłsudskiego.

Rogiński Antoni, sędzia, Hawrykiewicz, sędzia Sądu Najwyższego.

Krupowicz Jan, Sawicki Teofil, sędzia, Siawcillo Wacław, adwokat, Tarasow Sergiusz, uczeń Wirszyłło Tadeusz, adwokat, Wulc Rafał, urzędnik starostwa w Wilnie.

Wasilewski Bronisław, Sipowicz-Rezner, Wanda, Sipowiczówna Stanisława.

Zylis Franciszek, b. policjant, Zemoytel Tadeusz, naczelnik Wydz. Roln. w Województwie, Fronckiewicz Jan, rolnik.

Knapik Edward, ppor. rezerwy, Mikuć Witold, absolwent medycyny.

Widuczański Mendel, monter fabryki „Elektrit”, Losiewicz Witold, rolnik.

Kraśkowski Marek, Krzemieński Tadeusz, komendant P. P.

Godecki Merian, kurator Okr. Wil.

Poźniak Jan, Bohdanowicz Władysław, Gryszkiewicz Wincenty.

Lekant Aleksander, Ostrowska Antonina, Ostrowski Wiktor, Samoilo Włodzimierz.

Radziuk Grzegorz, Bortkiewicz Julja, Bertholdt-Pawłowicz Grzegorz.

Pawletko Wilhelm, Gulbiński Franciszek, Bogusławski Mikołaj, pracownik młyna.

Lichodziejewski Witold, Jeleński, ziemianin, Pruszyński Stanisław, urzędnik.

Strekołow Mikołaj, buchalter, Matuszewski Witold, doktor praw.

Obrazcow Wiktor, kupiec, Adamski Franciszek.

Andruszkiewicz Paweł, sklepikarz.

Smielow Mikołaj, major rezerwy.

Słonicz-Słoński Władysław, urzędnik.

Tubielewicz Kazimierz, Astyk Franciszek.

Tomaszewicz Adolf, kupiec, Jarosz Zygmunt, ślusarz.

Mazur Zacharyasz, urzędnik kolei.

Zebryk Jan, felczer kolejowy, Woskowicz Michał, urzędnik kolei.

Smilgin Michał, buchalter, Błeszyński Wacław, urzędnik Izby Skarbowej.

Janulin Juljan, strażnik więz., Tejtel Józef, adwokat.

Aronowicz Józef, urzędnik, Zelezniakow Jankiel, urzędnik.

Rozental Anna, nauczycielka, Wajnsztejn Lejba, urzędnik.

Wolt Chaim, urzędnik, Krupowicz Jan, student USB.

Argamakow, przedsiębiorca, Reks Jan.

Owsiejczyk Aleksy, komendant Pol. Cz. Krz.

Aleksandrow Aleksander, buchalter.

Wiszniewski Franciszek, Litkiewicz Józef, woźny Kurat. Szk.

Kasperowicz, urzęd. Grabiański Edmund, inż.

Warsztaty samochodowe „AUTO-GARAŻE”
Wilno, ul. Tatarska 3
przyjmują do naprawy i obsługi samochody wszystkich marek.
Telefon 17-52

Ceny w Wilnie

Wczoraj w sobotę poszczególne komisariaty zaczęły wydawać kartki żywnościowe zarządcom domów, od których zależy teraz jaknajrychlejsze wprowadzenie tych kartek w życie. Zarządcy domów powinni jaknajprędzej rozdać te kartki lokatorom tak, aby jutro, w po-

niedzialek, wszyscy mieszkańcy Wilna posiadali je.

System karkowy wprowadzany obecnie w Wilnie i okręgu obejmuje jedynie produkty spożywcze sprzedawane na złote polskie według kursu 1:2. Natomiast handel produktami spożywczymi na lity wogóle nie jest niczem krepowany.

Sklepy spożywcze, posiadające zapasy, mogą je sprzedawać na lity bez ograniczeń. Uruchomione będą również wkrótce sklepy spożywcze przez litewskie organizacje gosp. gdzie sprzedaż produktów spożywczych na lity nie będzie ograniczona.

Banki miejscowe będą pracowały

Po mieście rozeszły się ostatnio pogłoski, że banki wileńskie nie będą mogły wznowić swej działalności z przyczyn od siebie niezależnych. Jak się dowiadujemy ze źródeł miarodajnych pogłoski te nie odpowiadają prawdzie.

Wszystkie banki miejscowe mogą wznowić swoją działalność i prawdopodobnie już w krótkim czasie wszystkie uczynią to. Niektóre jednak czasowo mogą być zamknięte z powodu kontroli aktów. Natomiast oddziały banków pozamiejscowych narazie będą nieczynne aż do wyjaśnienia czy po utracie związku ze swoimi centralami będą one mogły pracować samodzielnie. (Wł.)

Według rozporządzenia inspektora cen przedsiębiorstwa, które zajmują się drobnym handlem (sprzedają towary bezpośrednio spożywczo) muszą na towarach oznaczać ich cenę sprzedażną w litach. Kartki z cenami muszą być pod groźbą kar do 100.000 litów albo aresztu do 6 miesięcy wystawiane na artykułach na widocznych miejscach. (Wł.)

Sprawa uniwersytetu wileńskiego.

Rektor Uniwersytetu Witolda Wielkiego w Kownia prof. St. Szalkauskis udzielił wywiadu prasowego, w którym m. in. oświadczył, że sprawa ewentualnego przeniesienia Uniwersytetu z Kownia do Wilna winno być wprawdzie dokładnie rozważone, zanim się coś w tej dziedzinie postanowi. Sprawa ta zależy od wielu czynników. Wyraża się opinie, oświadczył dalej rektor, że 2-oh uniwersytetów dla Litwy za wiele.

Można się, zdaniem rektora, zgodzić na to, że obecnie nie ma ani potrzeby ani plany na utrzymywanie aż 2-oh uniwersytetów. Należy jednak wątpić, czy za 25 lat będzie 2 uniwersytetów za dużo. Według norm szwajcarskich Litwa powinna posiadać 3 uniwersytety. Zdaniem rektora, ze względu na naukową rywalizację i kulturalną decentralizację lepiej jest posiadać 2 mniejsze uniwersytety niż 1 duży, chociaż 1 uniwersytet kosztowałby o wiele taniej. (N.)

Przegląd prasy

Stany Zjednoczone sprzedają Anglii sprzęt wojenny za 200 milionów funtów

Zniesienie przez Stany Zjednoczone embarga na broń żywo omawiane jest przez całą prasę światową. Jak wiadomo W. Brytania zamówiła już także artylerię i aeroplany w U. S. A. na olbrzymią sumę 200 milionów funtów. Gazeta „Siegodnia” tak tłumaczy przyczynę zniesienia embarga.

Przesyłki do Niemiec i innych państw zachodnich

W związku z naprawą mostu w Tczewie, niemieckie władze kolejowe komunikują, że przesyłki do stacji, położonych w Niemczech i w krajach, nieprowadzących wojny z Niemcami przewożone są obecnie bezpośrednio, jak przed wojną. (M.)

Przewóz mienia przez D. linę administracyjną.

Władze litewskie poleciły komorom celnym, by — po uprzedkowaniu i zabezpieczeniu granicy z Łotwą i Szwecją — nie stawiały przeszkód w przewożeniu z Wilna i kraju wileńskiego jakiegokolwiek mienia i towarów przez D. linię administracyjną w głąb Litwy. (N.)

„Zmiany w amerykańskiej ustawie o neutralności niewątpliwie w pewnym stopniu należy przypisać osobistym wpływom Prez. Roosevelta i wysiłkiem rządu amerykańskiego. Gdyby jednak nawet Prez. Roosevelt opowiedział się za zachowaniem ustawy w dotychczasowym stanie ustawa musiała być jednak zmieniona, ponieważ w zniesieniu embarga o wiele więcej od polityków zainteresowany jest przemysł i handel, oraz finansjera Stanów Zjednoczonych”.

Tak czy owak III Rzesza znajdzie się niedługo w sytuacji dość podobnej do bezbronných miast polskich.

Anglia godzi się na ustępstwa wobec Włoch.

Sensacja dnia w Londynie jest artykuł „Daily Telegraf” w sprawie stosunków włosko-angielskich. „Mussolini, pisze dziennik angielski, jest wielkim realistą, a jego linia polityczna jest linią wielkiego męża stanu. Przesunięcie wojennego konfliktu europejskiego na Morze Śródziemne nie leży w interesie państw śródziemnomorskich. Z drugiej strony Anglia bynajmniej nie neguje tego, że Włochy ze względu na swoje położenie geograficzne, posiadają ważne interesy życiowe na Morzu Śródziemnym. Nie jest również rze-

czą wykluczoną czynne współdziałanie włosko-tureckie, w której to sprawie były już prowadzone pertraktacje”.

Artykuł powyższy wywołał podobno duże wrażenie w świecie politycznym. Niektóre dzienniki sądzą, że jest to pierwsza jakkolwiek anglo-włoskiego zbliżenia.

Od siebie możemy dodać uwagę, że państwa zachodnie nie powinny występować wobec Włoch w roli Hirpagona. Realizm Mussoliniego będzie niewątpliwie wymagal duzych ustępstw ze strony Anglii i Francji, ponieważ Włochy znajdują się dziś w bardzo wygodnej dla siebie pozycji, ale wystąpienie Włoch może być jęczyciem u wagi, a przy tym znacznie skrócić wojnę. Oplaci się tedy czynić ustępstwa, nawet duże i bolesne.

Teatr na Pohulance

Cieszymy się życiem

Komedie M. Harta i S. G. Kaufmana. Reżyseria Stanisławy Perzanowskiej, dekoracje Wacława Ujejskiego

Ta po amerykańsku wesoła komedia w trochę niesamowity sposób łechce nasz zmysł aktualności. Na scenie mamy dość łatwy dom łagodnych choć hałaśliwych fiksatów wycofanych z życia. Ci zabawni ludzie zrezygnowali z pracy zarobkowej, bo im szkoda życia. — wola pracę traktowaną jako gest dla przyjemności i higieny nerwowej. Mówi się tam również dużo o zwolnieniu tempa, o nieplaceniu podatków, o nieuczynności armii i okrętów wojennych, o Kubie (wyspa) którą zdobywają, wale się pole, żeby ją sprzedać, nie i o konstytucji — że jest dawno zapłacona... Zaś jako refren wraca powiedzonko — życie jedynak, tak samo jedynak... Właściwie wypowiada się przez ludzi, których wypadki zaradki do „zwolnienia tempa” i do

życia podobnie wegetacyjnego, choć bez tej filozofii, którą swojej licznej czeladce narzucił fantastyczny nihilista, dickensowsko pogodny Dziadus — widownia robi z początku szerokie oczy. No bo i jakże inaczej? Siłamszeni przez wielką inscenizację dziejową, która rozegrana się na naszej własnej skórze, jakże możemy tak od razu wziąć udział w zabawie, w której bombę są... efektem pirotechnicznym, przygotowanym na amerykańskie święto narodowe? A jednak... Życie ma swoje prawa i zawsze odnajduje drogę, którymi dochodzi do głosu. Posadzić na widowni oschłego, palącego reżenera, a przeprowadzić nam pomiędzy tym co się dzieje na scenie i na ulicy tyle drastycznych analogii, że słodko śmiać się

na karku. Tylko że — nikt go nie zechce wysłuchać do końca i wątpliwe, czy on sam utrzyma się w stylu przez wszystkie trzy pokazane nam akty. Okazuje się bowiem i teraz jak zawsze, że instynkt życia, instynkt samozachowawczy w najcięższych chwilach broni się — własnym humorem. Zupełnie nieoczekiwanie okazuje się, że ta cała wymyślona filozofia do wymyślonej sytuacji komediowej zaczyna jakoś po cichu, tylnymi jakby schodami wdzierać się do nas. Przymierzamy na odczepnie i — pasuje, nie na długo, to pewnie, ale na teraz, na dziś, na najbliższy tydzień jeszcze pasuje! I tak samo jak marzącym od świtu w koleje przed Pienocentrasem mówi jakiś wyrostek, że jego matka stoi przy Majestacie i cafe przygodnie bractwo wybuchu śmiechem, tak i w teatrze szerokie początkowo oczy mrużą się stopniowo w śmiechu porozumienia, aż wreszcie śmiech zwycięża, by pańować już hałaśliwie aż do końca tej zabawnej, urozrywanej i kolorowej komedii.

fiola, każdy coś robi, coś uprawia (najczęściej po kilka rzeczy), ale z minimalnym pożytkiem praktycznym. Wszyscy ci, poniekąd grafomani życia, uzyskali swoim postępowaniem jedno przynajmniej: — dobre zdrowie i dobry humor. Są na swój sposób sympatyczni, bardzo zacięci no i kochają się naprawdę. Rej w zabawie wodzi senior rodu, Dziadus, niemal że już świadomy wyznawca „teatralizacji życia”. Do rodziny Bóg wie kiedy przytaliło się dwoje mierzynów i dostawca lodu, który zastąpił zmarłego mleczarza, a obecnie jest pomocnikiem w fabrykacji rakiet, i (w chwilach wolnych) modelem do obrazu dyskobola, malowanego przez panią domu. Codziennym gościem-pieczonkiem jest były baletmistrz rosyjski, który ze swej strony sprowadza w końcu ni malej ni więcej tylko wielką księżną rosyjską, aktualnie kalerkę z restauracji. To szczęśliwe grono powiększy się zapewne o trzy jeszcze osoby: multimilionera, który będzie saksobonistą i adeptem walki francuskiej, jego żonę — spirytalkę, oraz ich syna, młodego obywatela z uniwersytetu europejskiego, zakończącego w córce domu.

Narazie ta druga rodzina przechodzi coś w rodzaju okresu asymilacji, oswaja się, że tak powiem, z własną przyszłością, buntuje się nawet. Dzieje tego okresu, urozmaicone interwencją komornika, pijanej aktorki i trzech dzielnych policjantów amerykańskich wypełniają właśnie trzy akty i scenie. Moment zapoznania się dwóch rodzin — gdy uroczysta trójka staje w drzwiach i widzi całe wesołe miasteczko w jednym domu wariatów — jest momentem zwycięstwa prawa do śmiechu na widowni. Jest to prawdziwy koncert reżyserii, koncert amerykański, tak jak tego wymaga ta sztuka, inscenizująca amerykańską mentalność w stylu rewji, Bethowena na saksofonie i niemieckiej pantomimy. A wtedy, gdy się już ten zwyczajowy kłóśnięcie uspokoiło, gdy zbiorowa świadomość wzięła się w apokaliptyczne (no, nie tak znówu bardzo) cyrku i akcja, bieg wypadków zaczyna się odnowić, jedne trzęsienie ziemi. Prawdziwa zwycięska asymilacja jest, że po tak uciążliwym procesie, tenki i tak oszczędni, ta koba. Przekona, krytycy, którzy wolać byliby, że w

Wymiana złotych polskich na lity

Od paru dni oddział Banku Litewskiego w Wilnie rozpoczął ograniczoną wymianę złotych polskich na lity. Wymiany złotych polskich może dokonać każdy mieszkaniec Wilna, posiadający dowód osobisty lub inny równorzędny dokument tożsamości.

Wymiana złotych na lity odbywa się w byłym gmachu Banku Polskiego przez oddział Banku Litewskiego (ul. Mickiewicza) w godzinach od 8 do 14-tej oraz we wszystkich urzędach pocztowych zarówno w mieście Wilnie jak i na prowincji. (Wl.)

Przepustki poza linię administracyjną

Przepustki na wyjazd z Wilna i okręgu wileńskiego do Kowna z ograniczonym prawem pobytu (kilka dni) wydają władze litewskie następującym osobom:

I. — Właścicielom nieruchomości w tamtych terenach. Osoby te muszą przedstawić odpowiednie dokumenty.

II. — Wyjeżdżającym do krewnych, lecz tylko w tym wypadku, jeżeli krewni ci oświadczą, że dadzą utrzymanie przyjeżdżającym do nich.

III. — Wyjeżdżającym do konsulatów obcych w Kownie dla załatwienia formalności wyjazdu z granic Litwy.

IV. — Wyjeżdżającym przedstawicielom firm w sprawach handlowych i przemysłowych oraz kulturalnych.

Uchodźcom narazie nie wydaje się pozwoleń na wyjazd do Kowna w sprawach niewymienionych wyżej. (wl.)

— Dnie przyjąć w sprawie wyjazdu poza b. linię administracyjną. Urząd naczelnika m. Wilna i pow. wileńskiego przyjmuje podania w sprawie wyjazdu poza b. linię administracyjną — jedynie w ważnych sprawach — w dnie nast: poniedziałki, środy i piątki.

Zdjęcia filmowe z Wilna za granicą

Litewscy producenci kroniki filmowej wysyłają obecnie zagranicznym firmom filmowym ok. 150 mt. zdjęć filmowych, ilustrujących różne momenty wkroczenia wojsk litewskich do Wilna. (N.)

dzinie „filozofii“ z rzeczywistością otaczającą wnosi głębszy, spokojniejszy ton, co jeszcze wzmagą zainteresowanie i sympatie.

Ośrodkiem tej sympatii jest Dziadus. Trochę pan Jowialski a trochę Prospero, fiksat i filozof jednocześnie, znakomicie odtworzony przez Jana Kurnakowicza. Jego śmiech zachyłtliwy, podchwytywany zwłaszcza przez rzenie baletmistrza — Chmielewskiego, działa nieodparcie na przepony widzów. Ale prócz tego nieprzytomnego trochę śmiechu mamy w tej roli niemniej nieprzytomną dialektykę, niewiadomo kiedy przechodzącą w argumencję, pełną prawdziwej, zniewalającej godności i siły szczerego uczucia. Ta nieuchwytna gra pełna dyskretnego, niemal dickensowskiego jak powiedziałem humoru jest prawdziwą ozdobą i psychologicznym fundamentem sztuki.

Retysierka sztuki, p. Perzanowska znakomicie zagrała rolę córki Daniela, malarka i pianistka w nieprawdziwego zdarzenia. Jej styl bardzo kameralny doskonale prowadzi i łączy w strawną całość wyczuwalny rozbrzmienie grzeszki.

Dziś: Zachariasz
Jutro: Leonarda
Wschód słońca: 6 m. 31
Zachód słońca: 3 m. 35

— P. Kaminskas burmistrzem m. Wilna. Jak się dowiadujemy, burmistrzem m. Wilna mianowany został p. Michał Kaminskas dotychczasowy inspektor Kowna, który przybył już do Wilna i w dniu wczorajszym objął urządowanie.

— Dr I. Juszką sprawować będzie nadzór nad szkolnictwem. Pełnomocnikiem Ministerstwa Oświaty do kierowania szkolnictwem na terenie Wilna i Z. Wileńskiej mianowany został dr Juszką.

— Nowy adres Komitetu Pomocy Wilnianom. Komitet Pomocy Wilnianom, funkcjonujący dotychczas przy ul. Wielkiej 12, przeniósł do gmachu b. województwa (ul. Magdaleny 2 pok. Nr 49—50).

— Cenzura filmowa w Wilnie. Przy Wydziale Prasy i Towarzystw M. S. Wewn. w Wilnie działa również cenzura filmowa (gmach b. województwa, pok. 54).

— Rejestracja robotników rolnych. W tych dniach w Wilnie i okręgu wileńskim rozpocznie się rejestrację bezrobotnych, którzy mogą wykonywać roboty rolne i zgadzają się na wyjazd do gospodarstw w różnych okolicach Litwy. (N.)

— Dyrekcja Państwowego Gimnazjum Białoruskiego w Wilnie podaje do wiadomości, że są wolne miejsca we wszystkich klasach Gimnazjum (Dominikańska 3/5) w godz. od 9 do 12. Dyrekcja.

— Roboty publiczne w Wilnie. Przedstawiciele wydziału drogowego litewskiego Min. Spraw Wewn. weszli w kontakt z Magistratem m. Wilna w sprawie dalszego prowadzenia robót publicznych. W pierwszym rzędzie postanowiono kontynuować prace rozpoczęte przez władze polskie. Plany robót obejmują dalsze prace przy budowie szosy pomiędzy Wilnem i Kownem, modernizację jezdnii, regulację placu Katedralnego. Będzie również kontynuowana budowa hydroelektrowni w Turniżkach, gmachu poczty, szpitala miejskiego i chłodni.

Stawka robotnicza wynosi 3 lity 30 centów. Zarobek robotników będzie wypłacany w litach. Roboty już częściowo rozpoczęto.

Baletmistrza Kalenkowa zagrał p. Chmielewski szeroko i podchwytliwie, nietyle po rosyjsku co à la russe, z zasłużonym powodzeniem. Już jedna tylko jego walka francuska z Łódzińskim godna jest widzenia, a cóż dopiero wyczynny baletowe. Pp. Jasińska-Detkowska i Łódziński demaskowali bardzo zabawnie tak zwaną pustkę wewnętrzną amerykańskiej plutokracji. Pp. Brzezińska (tancerka) i Karpieński (jej mąż) rywalizowali w produkcji typowo anglosaskiego humoru z nonsensu. P. Elsnerówna (W. Księżna), Stanisławska (pijana aktorka) i Milski (pirotechnik) dali kolorowe epizody. Pan Martyka dzielnie pomagał swej scenicznej żonie, Perzanowskiej. Pp. Jasnierzewska i Duszyński syrowali całą zabawę swą zakochaną młodocianą, a pp. Bielińska i Łukasiewicz jako murzyni basowali jej wesolo. Pp. Korczyński, Lasoń i Zastrzeżyński reprezentowali władze.

Nowy dekorator, p. Wacław Ujejski z niegdyś, jak to się mówi, zorganizował bardzo interesujący teren dla tych wszystkich zdarzeń.

J. Mielnik.

KRONIKA

Do 15-go listopada woda i światło opłacane będzie w złotych według dotychczasowych stawek.

Dowiadujemy się, że należność za prąd elektryczny i wodę będzie pobierana do dnia 15 listopada rb. według dotychczasowych stawek w złotych polskich.

Do 15 listopada u wszystkich abonentów zostaną odczytane liczniki i wystawione rachunki dla wszystkich odbiorców prądu i wody.

Ordery na towary dziś do odebrania

Naczelnik Wydz. Apropowizacyjnego komunikuje:

Wydział Apropowizacyjny Zarządu Miejskiego w Wilnie wzywa wszystkich właścicieli sklepów spożywczych do odbioru orderów na towary.

Ordery będą wydawane w niedzielę 5 listopada od godz. 8 rano. Wejście do Wydziału Apropowizacyjnego przez bramę z ul. Dominikańskiej 2.

Godziny odejścia poczty z Kowna

Poczta z Kowna odchodzi w terminach następujących:

O godz. 9 rano i o godz. 14 do Holandii, Włoch, Danii, Szwajcarii, Czech, Norwegii, Belgii, Niemiec (Polski), Węgier, Rumunii, Jugostawii, Bulgarii, Grecji, Luksemburga, Japonii, Turcji i Portugalii.

O godz. 6-ej wiecz. do Niemiec (Polski) i innych krajów.

O godz. 7 m. 15 wiecz. do Łotwy, ZSRR, Chin, Japonii, Estonii, Francji, Anglii, Północnej i Południowej Ameryki, Palestyny, Afryki Południowej i Australii.

Poszukiwanie zaginionych

Poszukiwani:

Blukis Miehāl — znajdował się na Westerplatte.
Piekarski Konrad, 5 pp. leg., syn Stefana i Jadwigi z Czajkowskich.
Zdrojewski Olgierd, mgr. prawa.

Nowicki Stanisław.
Grzybowski Zbigniew.
Mackiewicz Wacław, kpt., syn Antoniego.

Kto by wiedział o losie zaginionych, proszony jest o poinformowanie poszukujących według podanych adresów.

D. c. listy zaginionych w następnym numerze.

RADIO

Administracja rozgłośni wileńskiej komunikuje, że wszyscy radiosłuchacze mają przerejestrować swe odbiorniki. Przerejestrowanie nie pociąga za sobą żadnych kosztów.

Oplaty radiowe za korzystanie z odbiorników pobierane będą według obowiązującej w Litwie taryfy radiowej (Vyr. Żin. № 587 wiersz 4085 i 609 wiersz 4280).

- Oplaty kwartalne wynoszą:
1. za aparat detektorowy Lt. 1,5
 2. za *baterijny " 2—
 3. za baterijny 2- albo 3-lampowy " 4—
 4. za baterijny więcej niż 3 lampowy " 6—
 5. za sieciowy do 3 lamp. wliczając lampę prostowniczą " 5—
 6. za sieciowy ponad 3 lampy " 7—

Za trzeci kwartał kalendarzowy (lipiec, sierpień i wrzesień) pobiera się 50% przewidzianych opłat.

Oplaty za pozwolenie na korzystanie z odbiornika pobiera się za każdy kwartał z góry. Nieopłacenie w terminie opłat pociąga za sobą wpłacenie kosztów kancelaryjnych za każdy pełny czy niepełny miesiąc kalendarzowy po Lt. 0,50.

Wstrząsające samobójstwo

Wczoraj w Wilnie, w szkole technicznej miał miejsce wstrząsający wypadek. 68 letni majster stolarski Dominik Stankiewicz (Nadleśna 105), zatrudniony w szkole technicznej w charakterze instruktora, pod wpływem depresji odebrał sobie życie w straszliwy sposób. Korzystając z okoliczności, że pozostał chwilowo sam jeden w warsztacie, puścił w ruch pilę tarczową po czym wsunął ją pod podprzeczkę warsztatu, położył głowę pod pilę, która całkowicie odcięła głowę od tułowia. (c.)

TEATR I MUZYKA

Teatr Miejski na Pohulancu

Dziś, w niedzielę dn. 5 XI br. o godz. 12-ej w poł. popoł. dla młodzieży, który wypełni doskonałą komedię Grzymały-Siedleckiego „SPADKOBIERCA“ z Surzyńskim w roli tytułowej. W pozostałych rolach pp.: Mojska, Jasińska-Detkowska, Szczepańska, Nawrocka, Wollejo, Lasoń, Tatarski, Zastrzeżyński.

Wieczorem o godz. 17-tej (5-tej popoł.) — wesolo komedia amerykańska Harta i Kaufmana p. t. „CIESZY SIĘ, ŻYCIEM“ w reżyserii Stanisławy Perzanowskiej.

— Dziś w „Lutni“ „Czar walca“. Początek o godz. 5-ej.

Adresy urzędów i władz litewskich

Vyriausybes (gallotinis) (Pełnomocnik Rządu) rozpoczął swoje urządowanie w byłym Urzędzie Wojewódzkim przy ul. św. Magdaleny 2.

W tym samym gmachu na drugim piętrze znajdują się jeszcze następujące urzędy:

- a) Apskrities Viršininkas (Urząd Starostwa);
- b) Finansų Ministerijos (gallotinis) (Urząd Pełnomocnika Ministerstwa Finansów) — pokój № 40;
- c) Kalnų Tvarkytojas (Urząd Komisarza Regulacji Cen) — pokój № 40;
- d) Kredito Inspekcija (Urząd Inspekcji Kredytu) — pokój № 41;
- e) Vidaus Reikalų Ministerijos Sveikatos Departamentas (gallotinis) (Urząd Pełnomocnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Departamentu Zdrowia) — pokój № 16;
- f) Spaudos Informacija (Urząd Informacji Prasy) — pokój № 54.

Na trzecim piętrze:

- a) Pramonės Inspekcija (Urząd Inspekcji Przemysłu) — pokój 97;
- b) Viešųjų darbų (Urząd Prac Publicznych) — pokój № 117;
- c) Žemės Ūkio Ministerijos (gallotinis) (Urząd Pełnomocnika Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych) — pokój № 64;
- d) Statybos ir Saugikų Inspekcija (Urząd Inspekcji Budownictwa i Dróg) — pokój 119. Urząd Komendantury znajduje się przy ul. Jezulickiej 2. Policja miejska przejęła komisarjaty byłej policji polskiej i tam urzęduje. Svetimo Ministerijos (gallotinis) (Pełnomocnik Ministerstwa Oświaty) urzęduje w gmachu b. Kuratorium Szkolnego przy ul. Wolana 6.

Po raz pierwszy w Wilnie! Największy sukces wszystkich czasów

PAWEŁ I

PATRIOTA III ZDRAJCA

Zachwyc. dramat z życia cara Pawła I
W rolach głównych:

HARRY BAUR

Pierre Renoir
i Suzi Prim.

Nadprogram: AKTYWA

WELIOS Gigantyczny film egzotyczno-dżunglowy Zielony Raj (Syn Puszczy)

w-g znanej powieści R Kiplinga, Nadprogram: Kolorowy dodatek i nowy tygod. Paramountu Początek seansów o godz. 1.30, ostatni o godz. 6.45

The Representative CASINO DZIS Film prod. amerykańskiej. Janette MACDONALD i Allen JONES w filmie Tarantella (Motyl hiszpański)

KINO DZIS! Wspaniały film sensacyjny p. t. MUZA „CHICAGO” Nowogrodzka 8 W tolech głównych: Tyrone Power i Alice Foy. Nadprogram: AKTUALIA. Początek o godz. 1-ej

Lekarze DOKTOR Władysław Bychowski... DOKTOR Stanisław Bismowicz... DOKTOR Stanisław Pergament... DOKTOR Zdzisław Zeldowiczowa... DOKTOR Józef Mastalerz...

DOKTOR Szabud-Sawrońska Choroby dzieci DOKTOR Lewande Choroby oczu, nosa i gardła... DS. MED. S. Zlotkin b. asystent-wolont. JI kliniki wewn. Uniwersytetu Warszawskiego...

Praca Nauczycielka - wyższe wykształcenie przyrodnicze, języki obce, poszukuje posady w szkole lub w domu prywatnym...

Praca Korespondent handlowy, eksporter, angielski, francuski, niemiecki, rosyjski, polski, piszący biegle na maszynie...

Handel i Przemysł Uniwersytecka 2 - to nowy adres znanego zegarmistrza A. Wyszeńskiego... Sprzedaż i Kupno POATEPIAN do sprzedania... Kupię pianino, Z. loszenia do administracji „Kurjera W.”...

Nauka i Wychowanie Maria Abramowiczówna leżyk francuski W. Poblanka 16 m. 30

Angielska redowita był profesor jez. angielskiego w „Lycée Français” de Varsovie... Kurzy pisanie na maszynach - Wilno, Wileńska 32...

Dimitra Stanera z Bułgarii, technika, zatrudnionego przed wojną w Mostach, lub jego znajomych, prosimy podać jego obecny adres do firmy J. BUKALDER Kaunas...

Ogłoszenie Zarząd Wileński - Nowo-rodzkiej Izby Lekarskiej wzywa wszystkich p.p. Lekarzy znajdujących się na terenie kraju wileńskiego...

Zgubione księgi Kasy Oszczędności m. Wilna... Zgubione księgi Kasy Oszczędności m. Wilna... Zgubione księgi Kasy Oszczędności m. Wilna...

Kupuję sklepy, przedsiębiorstwa. Oferty pod W. K. do Adm. „Kurjera Wileńskiego”.

Różne Poszukuję rodziny p. d. Miljanowicza z żoną Zofią, Heleny Aleksandrowiczowej...

Zgubione dokumenty: dowód osobisty Nr 512 wydany przez Starostwo w Grodnie...

Zgubione księgi Kasy Oszczędności m. Wilna Nr 6921 wydana przez Komunalną Kasę Oszczędności w Wilnie...

Zgubione księgi Kasy Oszczędności m. Wilna... Zgubione księgi Kasy Oszczędności m. Wilna... Zgubione księgi Kasy Oszczędności m. Wilna...

Lokale Lokale biurowe i mieszkalne, suszwe do wynajęcia - Porcień 28 (w pobliżu Sądu)

SKLEPY przy ul. Mickiewicza Nr 41 i przy ul. Portowej Nr 28 do wynajęcia. Dowiedzieć się na miejscu.

Potrzebny sklep ewentualnie połowa sklepu. Oferty „Kurjer Wileński”, ul. Biskupa Banduskiego 4, pod 2806.

Bóje nad Narwią i pod Wyszkowem 5 p. p. leg.

Półki wileńskie zawsze były bliskie szesnastu sierca, tym bardziej stały się nim, gdy wyruszyły na front, mając w swych szereżach najlepszych żołnierzy, oficerów, podoficerów i szereżów...

Niemcy sforsowali na sąsiednim odcinku Narew i zupełnie niespodzianie wpadli od Poltusk na lewe skrzydło 5 p. p. leg. Dwie kompanie 1-go Baonu nie zdążyły skierować się przeciwko napierającemu nieprzyjacielowi...

nie ulica, prowadząca do Ostrołęki. Od 9 września zrana rozpoczęła się bój pod Wyszkowem. 5 p. p. leg., jako składowa część Dywizji Legionowej otrzymał rozkaz obrony przeprawy przez Bug, naprzeciwko Wyszkowa...

wady linie telefoniczne pomiędzy polskimi bateriami, a punktami obserwacyjnymi. Pomimo tak silnego ognia artyleryjskiego i ciężkich strat w ludziach, 5 p. p. leg. trwał nieprzerwanie na wspomnianym stanowisku i mógłby dalej się utrzymać, lecz nie mógł...